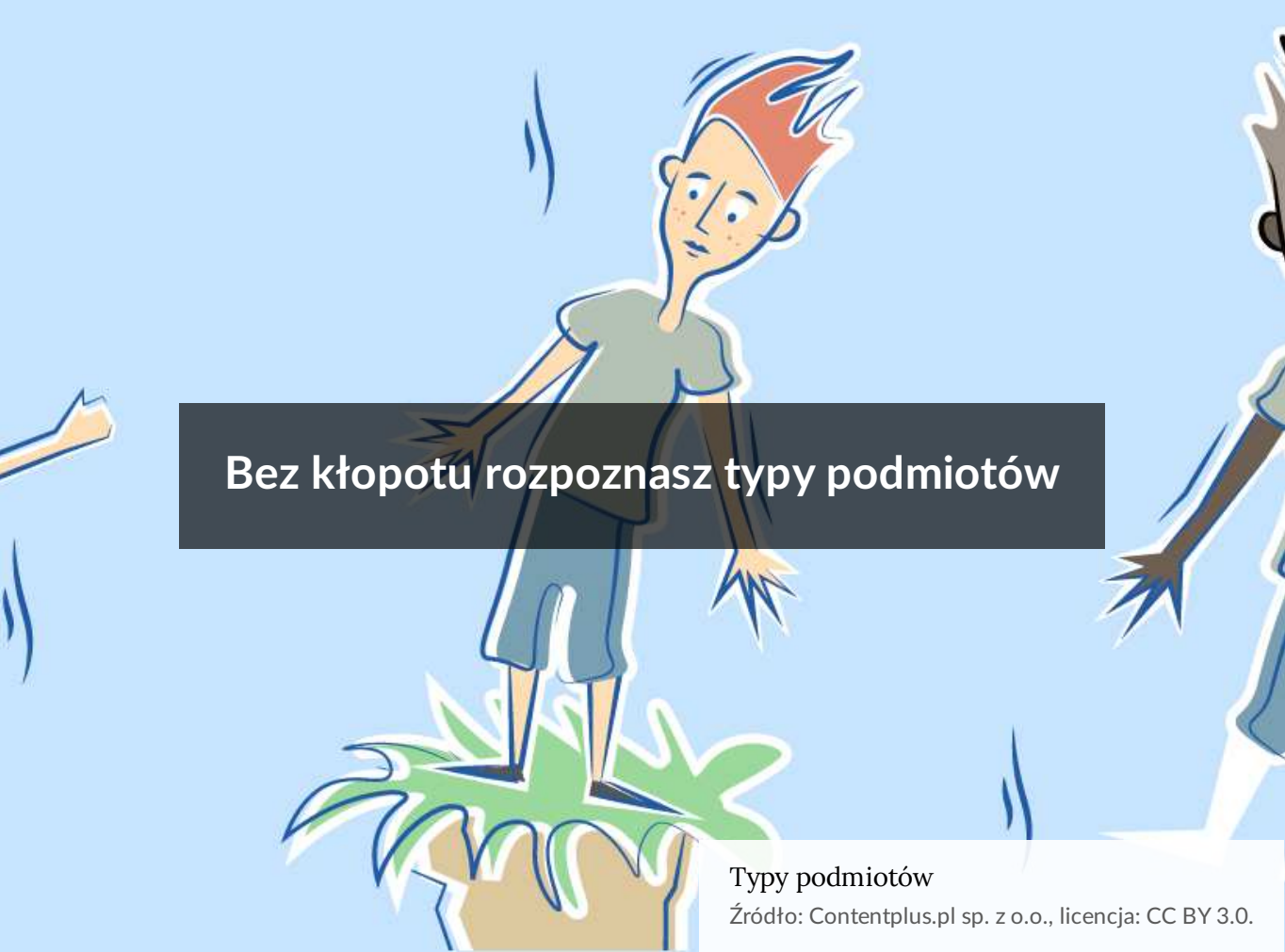




Bez kłopotu rozpoznasz typy podmiotów



Bez kłopotu rozpoznasz typy podmiotów

Typy podmiotów

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 1

W podanych zdaniach zakresł kolorem niebieskim orzeczenia, a kolorem czerwonym podmioty.

☐ czerwony

☐ niebieski

Ty aż promieniujesz subtelnym, kobiecym pięknem.

Fiona w zamku czeka na swojego rycerza.

Smoczyca ma białe zęby.

Niech mnie ktoś przytuli.

Lord Farquaad jest niewysoki.

Osioł naprawdę potrafi latać i gadać.

Nikt nam nie podskoczy.

Ja też się bałem ciemności!

W tym worku są buraki.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Uzupełnij notatkę podanymi poniżej wyrazami.

Podmioty w powyższym ćwiczeniu odpowiadają na pytania: . Zostały wyrażone (np. Fiona, smoczyca) oraz (np. ty, ja) w .

kogo? co?

zaimkami

narzędniku

dopełniaczu

mianowniku

przysłówkami

kto? co?

czasownikami

rzeczownikami

kogo? czego?

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 3

W podanych zdaniach zaznacz podmioty.

☐ pomarańczowy

Wczoraj nie było wody.

Zabrakło im odwagi.

Z każdym rokiem przybywa wielbicieli kina akcji.

Upłynęło dużo czasu.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.



Pamiętaj!
Podmiot to część zdania, nazywa wykonawcę czynności.
Najczęściej jest wyrażony rzeczownikiem
lub zaimkiem w mianowniku.
Odpowiada na pytania: kto? co?
Taki typ podmiotu nazywa się **podmiotem gramatycznym**, np.
Adam czyta książkę.
Pies pije wodę.
On wygrał konkurs.

Podmiot gramatyczny

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Pamiętaj!

Podmiot może być również wyrażony w dopełniaczu.
Odpowiada wówczas na pytania: kogo? czego?
Występuje w zdaniach oznaczających brak, nadmiar,
ubywanie lub przybywanie. Taki typ podmiotu
nazywa się **podmiotem logicznym**, np.
Olka nie ma w domu.
Pięciu **rycerzy** weszło do zamku.
Zabrakło **chleba**.



Podmiot logiczny

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Ćwiczenie 4

Uzupełnij notatkę podanymi poniżej wyrazami.

Podmioty w powyższym ćwiczeniu odpowiadają na pytania: . Zostały wyrażone w . Taki typ podmiotu nazywamy podmiotem .

mianownika

dopełniaczu

kogo? co?

gramatycznym

rzeczownikami

logicznym

zaimkami

kogo? czego?

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 5

Ustal, kto jest wykonawcą czynności w poniższych zdaniach. Zaznacz odpowiednie zaimki oraz prawidłowe uzupełnienie wniosku.

Chodźmy na spacer. - ja ☐ / my ☐

Jestem bardzo zajęta. - ja ☐ / ty ☐

Kupiliście dla nas lody? - my ☐ / wy ☐

Przed chwilą wyszedł. - on ☐ / ono ☐

Wniosek:

Podmiot gramatyczny ☐ / domyślny ☐ nie występuje bezpośrednio w zdaniu.

Domyślamy się go na podstawie formy orzeczenia ☐ / podmiotu ☐.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 6

Uzupełnij tabelę.

Zdanie	Podmiot	Orzeczenie
Kasia i Ania poszły do kina.		
Mama z tatą pracują w szpitalu.		
Tomek, Ola i Ala uczestniczą w zawodach.		
Pani Anna z córką są nad morzem.		

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

W podanych zdaniach zaznacz kolorem czerwonym orzeczenia, a kolorem zielonym podmioty. Uważaj, nie w każdym zdaniu da się zaznaczyć podmiot.



czerwony



zielony

Jaś i Małgosia trzymali się za ręce.

Macocha z ojcem postanowili pozbyć się dzieci.

Sprytny Jaś przygotował białe kamyki.

Polecamy ten sposób biednym dzieciom pozostawionym w lesie.

Zabrakło im chleba.

Ta dachówka z piernikowego domku była przepyszna.

Czarownica kilka dni tuczyła Jasia.

Usiadła na łąpacie.

Brat i siostra wrzucili czarownicę do pieca.

Nie ma następnego odcinka.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 8

W podanych zdaniach określ typ podmiotu.

Wzór: Jaś i Małgosia trzymali się za ręce. - podmiot szeregowy

Macocha z ojcem postanowili pozbyć się dzieci.

Sprytny Jaś przygotował białe kamyki.

Polecamy ten sposób biednym dzieciom pozostawionym w lesie.

Zabrakło im chleba.

Ta dachówka z piernikowego domku była po prostu przepyszna.

Czarownica kilka dni tuczyła Jasia.

Usiadła na łąpacie.

Brat i siostra wrzucili czarownicę do pieca.

Nie ma następnego odcinka.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.



Pamiętaj!

Istnieją zdania, w których podmiot nie jest wyrażony odrębnym słowem.

Można się go jednak domyślić na podstawie formy orzeczenia.

Taki typ podmiotu nazywa się **podmiotem domyślnym**, np.

Wyszedłem. (kto? ja) Został zaproszony. (kto? on)

Podmiot szeregowy to podmiot, który składa się z dwóch lub więcej równorzędnych wyrazów, np.

Fiona i Shrek wędrowali przez las.

Podmiot towarzyszący składa się z wyrazu w mianowniku i towarzyszącego mu wyrazu w narzędniku, np.

Shrek z Fioną żyli szczęśliwie.

Typy podmiotów

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Ćwiczenie 9

Zaznacz kolorem czerwonym podmiot, a orzeczenie kolorem niebieskim.

☐ czerwony

☐ niebieski

Wczoraj remontowano klatkę schodową.

Wczoraj pracownicy spółdzielni mieszkaniowej remontowali klatkę schodową.

Nieznani sprawcy zniszczyli przystanek autobusowy.

Zniszczono przystanek autobusowy.

Znany chirurg przeprowadził skomplikowaną operację.

Wczoraj w szpitalu powiatowym przeprowadzono skomplikowaną operację.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 10

Na podstawie poprzedniego ćwiczenia zaznacz prawidłowe wnioski.

☐

Zdanie z podmiotem domyślnym występuje wtedy, gdy orzeczenie ma formę czasownika zakończonego na -no, -to.

☐

Jeśli w zdaniu orzeczenie ma formę czasownika zakończonego na -no, -to, nie można wskazać podmiotu.

☐

Jeśli w zdaniu orzeczenie ma formę czasownika zakończonego na -no, -to, wówczas występuje podmiot domyślny.

☐

Zdanie bezpodmiotowe występuje wtedy, gdy orzeczenie ma formę czasownika zakończonego na -no, -to.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 11

Przekształć zdania tak, aby nie można było wskazać ani domyślić się wykonawcy czynności.

Wczoraj policjanci ujęli groźnego przestępcę.

Drogowcy wybudowali kolejny odcinek autostrady.



Zapamiętaj!

Jeśli w zdaniu pojawia się orzeczenie,
które jest wyrażone czasownikiem
zakończonym na **-no** lub **-to**,
w zdaniu nie ma podmiotu.
Takie zdania nazywa się bezpodmiotowymi
i stosuje się je wówczas, gdy nie znamy
wykonawcy czynności.

Ćwiczenie 12

Wśród podanych ciekawostek związanych z filmem pt. „Shrek” prawdziwe są tylko zdania bezpodmiotowe. Odszukaj je i zaznacz prawda. Pozostałe zdania zaznacz jako fałszywe.

Zdanie	Prawda	Fałsz
Włosy Fiony nie reagują na każdy ruch jej głowy.	☐	☐
Cyfrowo stworzono mężczyzn, kobiety i dzieci będące kombinacją ponad 450 możliwych postaci.	☐	☐
Komputerowe animacje do filmu tworzono 4,5 roku.	☐	☐
Shrek i Osioł po raz pierwszy spotkali Fionę w zamku Lorda Farquaada.	☐	☐
Postacie ze „Shreka” były mniej więcej tego samego wzrostu.	☐	☐
Do animacji twarzy bohaterów wykorzystano system warstw identycznych z anatomiczną budową człowieka.	☐	☐
Ekipa wcale nie sprawdziła na swoim koledze właściwości błota.	☐	☐
Brzydkiego zielonego ogra nie mogła polubić młodsza część widowni.	☐	☐
Film nagrodzono Oscarem w 2002 roku za najlepszy długometrażowy film animowany.	☐	☐

Ćwiczenie 13

W podanych zdaniach zaznacz podmioty.

☐ fioletowy

Złote żmije i węże wychodziły z oczu olbrzymek o purpurowych warkoczach.

Pech dosięga Piegusa wszędzie.

Kubusiowi zabrakło w beczułce miodu.

W Nangijali Karol i Jonatan muszą się zmierzyć z okrutnym tyranem.

Czternastu wędrowców dotarło do siedziby Smauga.

Dziecięcej Cesarzowej grozi zagłada.

Nasibu został porwany przez goryla.

Magiczne pierścienie wuja Andrzeja mogą przenosić do tajemniczego „Lasu pomiędzy Światami”.

Jess z Leslie odkrywają magiczną krainę Terabithii.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

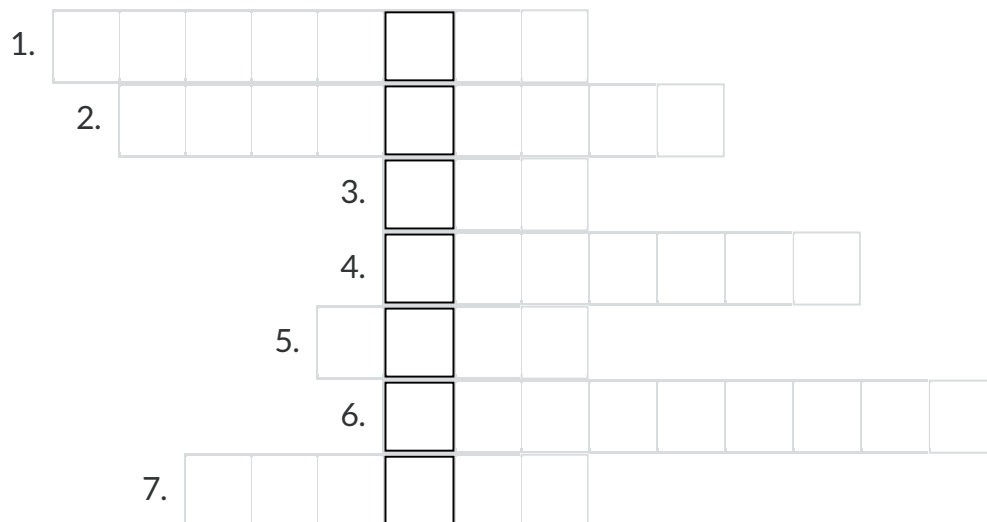
Ćwiczenie 14

Na podstawie treści zdań podanych w poprzednim ćwiczeniu odgadnij tytuły książek.

Zapisz je w polu poniżej lub w zeszycie.

Ćwiczenie 15

Rozwiąż krzyżówkę, wpisując na przemian podmioty i orzeczenia z poniższych zdań. Odczytaj hasło.



1. W tym roku listopad nie rozpieszca ciepłem.
2. Wczoraj zaskoczył nas ulewny deszcz.
3. Dni są coraz krótsze.
4. Już w styczniu marzymy o lecie.
5. Zima jest piękną porą roku.
6. Ptaki odleciały do ciepłych krajów.
7. Na wietrze tańczą pierwsze płatki śniegu.